

Олексій Онищенко,

академік НАН України, проф.,
генеральний директор НБУВ

Наталія Солонська,

к.і.н., заступник головного редактора
журналу «Бібліотечний вісник»

Бібліограф Лілія Беляєва

Українська бібліографія має специфічні риси становлення, розвитку, йде своєрідним шляхом. Вона завжди була міцним фундаментом потужних наукових академічних шкіл України й водночас необхідним відправним пунктом будь-яких наукових праць. Як правило, з бібліографії починається грамотний, професійний дослідницький пошук. Упродовж багатьох років флагманом цієї галузі була ЦНБ ім.В.І.Вернадського (нині - НБУВ), що координувала всю бібліографічну роботу Академії наук України. Цей період, ця праця невіддільна від імені бібліографа Лілії Вікентіївни Беляєвої, котра в січні 1998 р. відзначила своє 70-річчя. Її професійна об'єктивність, чесність і принциповість, високий фаховий рівень є взірцем для колег та початківців, предметом аналізу й прикладу, наслідування, свідченням наявності в Україні своєї професійної школи бібліографів.

Дорогу в життя та долю людини багато в чому визначають ті особистості, котрих вона зустрічає на цьому шляху, її здатність сприйняти, всотати їхні ідеї, концепції, настанови, щире бажання й сили продовжити розпочату ними справу.

Для студентки філологічного факультету Львівського університету ім.І.Франка Лілії Беляєвої визначальною стала зустріч з видатним ученим-енциклопедистом Федором Максименком (завідуючим бібліографічним відділом Наукової бібліотеки університету), який читав спецкурс бібліографії. Йому вдалося зацікавити цією дисципліною допитливу, схильну до наукових пошуків юнку, яка відрізнялася від своїх ровесників чіпкою пам'яттю, доволі широкою ерудицією. А дівчина за честь і велику довіру до себе вважала те, що могла успішно виконувати його творчі доручення.

Тож не дивно, що трудову діяльність Лілія Беляєва розпочала саме

як бібліотекар в Інституті літератури ім. Т.Шевченка АН України. Це було 45 років тому. 43 роки вона працює в Національній бібліотеці України імені В.І.Вернадського. Тут вона обіймала посади старшого бібліотекаря, потім старшого бібліографа відділу бібліографії, далі - його старшого редактора, в 1974-1975 рр. - головного бібліографа науково-бібліографічного відділу, 12 років була заступником директора бібліотеки з наукової роботи, працювала й головним бібліографом культурно-просвітницького центру, керуючи складанням каталогів книжкових виставок НБУВ, що є однією з форм пропаганди та розкриття фондів. Вона водила і водить екскурсії по бібліотеці, яку знає досконало, читає лекції, консулює з питань методики складання каталогів, покажчиків та бібліографічного пошуку. Нині - головний бібліограф відділу національної бібліографії Інституту української книги НБУВ.

Творчі сили Лілії Вікентіївни Беляєвої спрямовані на вдосконалення українського бібліографознавства, поліпшення структури, методики й методології цієї галузі, створення її стрункої, але гнучкої системи, яка б оперативно реагувала на зміни часу, вимоги великої науки, її нові напрацювання.

Підготовка ретроспективних бібліографічних покажчиків, що в широких хронологічних межах охоплюють літературу з різних галузей знань, науково-допоміжної бібліографії - традиційна для НБУВ форма діяльності. Інформаційно-бібліографічне забезпечення вітчизняної науки і сьогодні одне з магістральних завдань бібліотеки. Тобто, дослідниця з перших кроків потрапила в колектив, де кувалися висококваліфіковані кадри української бібліографії, існували її міцні традиції, наукова школа. Тут готувалися комплексні галузеві, тематичні, краєзнавчі бібліографічні покажчики, спрямовані на забезпечення фундаментальних досліджень у різних дисциплінах знань, розроблюваних в АН УРСР.

Потужна інформаційна база бібліотеки, унікальність її фондів, універсальних за змістом, масш-

табність, значущість їх як інтелектуального багатства нації вразили Лілію Вікентіївну. Вона прийшла в сильний колектив сильних бібліографів. Це вони допомогли їй опанувати довідково-бібліографічний апарат бібліотеки, її каталоги.

Першою самостійною працею дослідниці була бібліографія, присвячена видатному українському літературознавцеві академіку АН СРСР та АН УРСР Олександрю Білецькому. Творче спілкування з цією неординарною людиною, як і з Ф.Максименком, справило неабиякий вплив на молоду подвижницю. Виконана нею на високому рівні робота одразу створила відповідний професійний престиж упорядниці. Їй почали довіряти укладання бібліографій й інших знаних українських учених, таких, як академіки НАН України Є.П.Кирилюк, Є.С.Шаблювський, І.К.Походня, Л.М.Новиченко.

Визначною віхою в житті не тільки Беляєвої, а й усієї української бібліографії, була підготовка та видання в складі творчого колективу (І.З.Бойко, Г.М.Гімельфарб, О.Д.Кізлик, Є.Є.Кравченко, К.Є.Скокан, М.В.Булавицька) праці «Т.Г.Шевченко: Бібліогр. літ. про життя і творчість. 1839 - 1959: В 2 т.» (АН УРСР. ДПБ; Відп. редактор Є.П.Кирилюк. - К., 1963). Обсяг першого тому - 424 с. (3689 позицій), другого - 604 с. (5575 позицій). Тобто, можна без перебільшення сказати, що це була видатна праця в бібліографії, яка втілила кращі здобутки наукового бібліографування і якою користуються дослідники творчості Т.Шевченка й сьогодні, зокрема при підготовці Шевченківської енциклопедії.

Оригінальною була і праця «Бібліографічний список дисертацій та авторефератів про Т.Г.Шевченка: (1939 - 1963)» (Рад. літературознавство. - 1964. - №2. - С.149 - 152), цінність якої не втрачена й донині, оскільки нею постійно послуговуються нові покоління дослідників.

З роками, з практикою, реально оцінивши всі нюанси обраної спеціальності, переживши гіркі хвилини невдач та щасливих знахідок, вона глибше осмислила ідеї Вчите-

ля, значення його постаті для науки, культури, оцінила його одержимість у праці. Те, що без науково-допоміжної бібліографії не може існувати жоден напрям науки, стало для неї постулатом. Найкращим, найвдалішим є поєднання бібліографічних методів і прийомів зі способами й законами розвитку конкретної галузі знань, тобто сполучення якостей бібліографа та фахівця певної царини в одній людині (сама Беляєва здебільшого займається літературознавчою бібліографією).

Бібліографія - це інструмент, без якого жодна наука не може рухатися вперед. Тільки він дає можливість оперативно, різнобічно відстежити надбання, напрацювання, відзначити прогалини й накреслити перспективи розвитку. Невипадково багато з видатних учених займалися галузевою бібліографією і це особливо підносить її престиж.

Усвідомлення значущості цих знань і важливості бібліографії в інтелектуальному розвитку суспільства спонукало Л.Беляєву до участі у створенні системи видань поточних і допоміжних бібліографій з основних наукових напрямів, які розробляли в АН України.

ЦНБ, фактично координатор бібліографічної діяльності академічних бібліотек, підштовхнула дослідників до розробки питань теорії та методології науково-допоміжної бібліографії, до узагальнень процесів бібліографічної розробки окремих галузей, проблем науки.

Ще в 1956 р. Президія АН УРСР прийняла постанову про створення бібліографічної серії «Вчені Української РСР». Бібліотека разом з видавництвом «Наукова думка» підготували й видали методичні рекомендації до цієї серії. Вийшло понад сто покажчиків, підготовлених за безпосередньої участі або під редакцією науковців та бібліографів бібліотеки, серед яких була й Л.Беляєва.

Вона працювала пліч-о-пліч з І.Бойко, А.Гімельфарб, К.Скокан, Л.Гольденбергом, З.Ващенко, П.Висоцькою, Є.Коваленко, Ф.Сараною, Н.Королевич, С.Сороковською та ін. І, безперечно, таке оточення

надзвичайно працездатного колективу стимулювало здорове творче змагання, змушувало кожного в цьому колі зростати інтелектуально й професійно.

Тривалий час ЦНБ керувалася спеціальними координаційними планами відомчих видань, аналізувала звіти й плани всіх академічних установ. Жоден інститут АН не готував своїх бібліографій без такої співпраці. Те, що мало бути надрукованим в Академії, проходило через ЦНБ. А вчені брали безпосередню участь у виданнях бібліотеки, і тому науково-видавнича продукція минулих років відрізняється високим науково-бібліографічним рівнем підготовки.

Цей механізм діяв справно десь до 1990 р. НБУВ традиційно займала провідне місце в бібліографічних дослідженнях України, була, власне, їх визнаним центром та генератором ідей. Діяльну участь у цьому брала й Л.Беляєва. Тож не дивно, що Ю.О.Меженко для своєї колекції портретів бібліографів, «чиї роботи були окремо видані і мали більш чи менш наукове значення»¹, відібрав саме її фотографію.

І сьогодні, коли в Національній бібліотеці відновила діяльність редакційно-видавнича рада, членом якої є й Лілія Вікентіївна, дослідниця мріє про таку ж долю й координаційного центру, який дозволив би упорядкувати бібліографічну справу не тільки в Академії, а й в усій державі, поставити її на сучасну комп'ютерну основу.

Одним із засобів підвищення престижу бібліографічної царини, а отже, й загальної культури наукової праці, Беляєва вважає пропаганду напрацювань, практичного досвіду. Свою концепцію вона реалізовувала, виступаючи з лекціями, доповідями на численних конференціях та семінарах різного масштабу. Певний час читала курс підготовки науково-допоміжних покажчиків у КДІК (нині - Київський державний університет культури і мистецтв).

Науково-організаторські здібності Беляєвої яскраво виявилися й

при підготовці п'ятого тому видання «Українська література в загальнослов'янському і світовому контексті» - «Українська література в країнах Центральної та Південно-Східної Європи: Матеріали до бібліографії» (Інститут літератури ім.Т.Шевченка НАН України). У складі виконавців - численні представники багатьох наукових установ з восьми країн Європи. Цю працю було обговорено Вченою радою ЦНБ НАН України й одногосно висунуто кандидатуру Л.Беляєвої (бібліографічного редактора і члена редколегії п'ятого тому) на здобуття Державної премії України в галузі науки й техніки в складі групи претендентів.

Уперше в історії вітчизняної та світової науки було зібрано, класифіковано та систематизовано колосальний за обсягом і хронологією матеріал про поширення та рецепцію української літератури. Бібліографічний апарат давав широке уявлення про сприйняття української літератури в світі як невіддільного, органічного процесу.

Беляєва розробила методологічні принципи та наукову схему подання бібліографічного матеріалу на засадах уніфікації, впорядкування, системності. Йдеться про першу серйозну спробу найповнішого на сьогодні обліку вельми різноманітного матеріалу широкого хронологічного діапазону дванадцятьма європейськими мовами (8455 позицій).

Запропонований та послідовно проведений Л.Беляєвою у всіх розділах принцип систематизації дає змогу читачеві досить вільно орієнтуватися в багатому фактичному обсязі, бачити рівень наукової розробки конкретних проблем; нею встановлено принципи добору та організації матеріалу як щодо основного тексту всіх розділів, так і щодо іменного покажчика.

Чимало часу витратила дослідниця на розшук відомостей про письменників, які тривалий час були штучно вилучені з української культури. Кожен з розділів тому доповнений результатами її самостійних наукових розвідок.

Крім того, Беляєва координува-

ла діяльність членів тимчасового творчого колективу, перевіряла бібліографічні записи, контролювала весь процес розшуку, добору та систематизації матеріалу.

Скільки безкінечних днів провели вони з таким же невгамовним і прискіпливим, як і сама Лілія Вікентіївна, видавничим редактором Катериною Іванівною Савенок, вивіряючи багато разів перевірені тексти. Здавалося, вже можна було «поставити крапку» й полегшено зітхнути, тим більше, що й видавничі графіки «піджимали», але знову за щось зачіплялося око, і це «щось» тягло за собою ланцюжок іншого, і Лілії Вікентіївні доводилося ще й ще раз гортати сторінки покажчиків, енциклопедій, монографій. Одне втішало - вона знала, де і як шукати потрібну інформацію. Завдяки її високій кваліфікації, наполегливості й терпінню обох редакторів видання було забезпечено належний науковий рівень.

Невипадково у Національній бібліотеці України Лілію Вікентіївну називають «наш рентген». «Рентген», між іншим, дуже строгий, навіть інколи жорсткий, вимогливий до всіх без винятку, безпристрасно-критичний, але об'єктивний, після якого автор може бути спокійним за якість поданого до друку матеріалу.

Беляєва - бібліограф, яким пишається НБУВ. Її кваліфікація, професіоналізм - авторитетний приклад не тільки для початківців, а й для тих, хто добре розуміє важливість та неповсякчасну актуальність цієї галузі.

Науковець може об'єктивніше визначити міру науковості, новизни матеріалу, його актуальність, а бібліограф висвітлює весь ланцюжок пошуків своїми фаховими засобами. До речі, у НБУВ раніше були бібліографи-консультанти з різних галузей знань. Широкопрофільних консультантів завжди бракувало, як, утім, і бібліографів. Досвідчений учений розробку будь-якої нової праці починає з бібліографії. Це - аксіома успіху й запорука економії часу, забезпечення всеохопності. Професіонал такого рівня, як Л.Беляєва, стає незамінним консультантом,

¹ Стрішенець Н. Бібліографічна спадщина Юрія Меженка. - К.: «Бібл. вісн.», 1997. - С. 108.

до певної міри співавтором багатьох робіт українських науковців, літературних творів, не кажучи вже про докторські та кандидатські дисертації. Адже саме справжній бібліограф, кожного разу з новим творчим завданням пускаючись у захоплюючий бібліографічний пошук, може бути співтворцем.

Яким чином формується спеціаліст такого рівня, як Л.Беляєва? Як можна взагалі виховати висококласного фахівця? Візьмемо, насамперед, моральний бік справи. Бібліографія - професія чесна, - вважає Лілія Вікентіївна. Бібліограф має добре засвоїти бібліотечну технологію, всі бібліотечні процеси, знати каталоги, можливості і зміст фондів, орієнтуватися в сучасних наукових проблемах. Але й складання бібліографічного опису, на її думку, теж можна урізноманітнити, зробити творчим, цікавим процесом. Особливо це стосується анотацій (а скільки Лілія Вікентіївна написала тих «резюме!»), при підготовці яких треба не тільки добре орієнтуватися в джерелах, необхідно їх проробити, проаналізувати й уміти коротко узагальнити.

Отже, бібліограф повинен володіти ще й журналістським пером, бути гарним редактором, добрим мовником. Тобто, ця професія потребує від особистості наполегливості, знань, навіть - відповідних природних даних. Можливо, тому справжніх бібліографів завжди було мало.

Про кожен з підготовлених Л.Беляєвою бібліографій можна написати статтю-посібник. Підсумок напрацювань, висновків дослідниці, узагальнення досвіду, аналіз неординарних шляхів пошуку дасть зріз картини української бібліографії, її методики та методології за понад чотири десятки років.

Лілія Вікентіївна вписала свою неповторну сторінку в її історію, як і в історію самої Національної бібліотеки України, оскільки переважна частина бібліографічних праць, монографій виходила або за участю Беляєвої, або за її редагуванням. Свою місію українського інтелектуала вона вбачала і вбачає в широкому розповсюдженні знань, у

введенні в науковий та культурний обіг фондів книгозбірні.

Лінивий розумом, душею, на переконання Лілії Вікентіївни, бібліографом ніколи не стане. А ще має бути творчий азарт, таємничий «вогник», власні секрети. Їх, до речі, Беляєва ніколи не тримає «про запас». Тут - повна відкритість і щире бажання допомогти. Усе життя когось безкорисливо вчить, консультує. Чимало колег і старшого й молодшого віку й зараз ідуть з нею пліч-о-пліч. Кожна людина, зрозуміло, має власні погляди на життя, свої смаки й друзів. Найголовніше, що такі люди є поруч. Як і власні учні, котрі теж стали шанованими фахівцями. Про них вона каже: «Це моя удача».

Усвідомлюючи важливість і складність підготовки висококваліфікованих бібліографів на рівні сучасних вимог, а отже - справжніх ентузіастів, патріотів справи, бібліотеки, книги, Лілія Беляєва, енергійній не позичати, знову готова читати лекції, вести практичні заняття, залучати подвижників науки до бібліографічної професії. Такі можливості, ймовірно, невдовзі будуть. Адже при НБУВ планується відкрити Вищу бібліотечну школу. Багаторічний досвід Лілії Вікентіївни Беляєвої, її невтомне служіння Книзі, її напрацювання надихають і дають підстави сподіватися, що в українську бібліографію прийдуть нові, достойні її та цієї галузі фахівці.

Це підтвердив і круглий стіл «Українські бібліографи: Лілія Беляєва», проведений у бібліотеці під гаслом «80 років НБУВ. Діячі Бібліотеки», на якому з доповіддю про ювілярку виступив заступник генерального директора НБУВ, к.і.н. А.Бровкін. Щиро й тепло привітали її численні колеги, вчені, друзі, учні.

Список праць Л.Беляєвої

1955

Список наукових праць О.І.Білецького / Уклад.: Н.І.Стучевська, Л.В.Беляєва // Рад. літературознавство. - 1955. - №18. - С.289 - 303.

1958

Наукові записки «Радянське літературознавство»: Показчик змісту за 1938 - 1957 рр.) // Рад. літературознавство. - 1958. - №2. - С.149 - 154.

1959

Бібліографія наукових праць академіка О.І.Білецького (1955- 1959 рр.) // Там же. - 1959. - №5. - С.84 - 87.

Друковані праці О.І.Білецького: [Бібліогр. показч.] // Гудзій М.К. Олександр Іванович Білецький. - К.: Вид-во АН УРСР, 1959. - С.23-50.

Книги з українського літературознавства за 1958 рік: [Бібліогр. показч.] // Рад. літературознавство. - 1959. - №3. - С.141-145.

1960

Бібліографія наукових праць О.І.Білецького // Білецький О.І. Вибрані праці: В 2 т. - К.: Держлітвидав України, 1960. - Т.2. - С.427-454.

Книги з українського літературознавства за 1959 рік: [Бібліогр. показч.] // Рад. літературознавство. - 1960. - №3. - С.144-147.

1961

Книги з українського літературознавства за 1960 рік: [Бібліогр. показч.] // Там же. - 1961. - №2. - С.145-147.

1962

Книги з українського літературознавства за 1961 рік: [Бібліогр. показч.] // Там же. - 1962. - №2. - С.143-147.

Михайло Стельмах: (Матеріали до бібліогр.): Бібліогр. список основних праць про життя та творчість // Там же. - 1962. - №3. - С.146-150.

1963

Книги з українського літературознавства за 1962 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1963. - №3. - С.147-150.

Т.Г.Шевченко: Бібліогр. літ. про життя і творчість. 1839 - 1959: В 2 т. / АН УРСР. ДПБ; Відп. ред. Є.П.Кирилук. - К., 1963.

Т.1: (1839 - 1916) - 424 с. - Склали: І.З.Бойко, Г.М.Гімельфарб, О.Д.Кізлик, Є.Є.Кравченко, К.Є.Скокан, Л.В.Беляєва.

Т.2: (1917-1959). - 604 с. - Склали: І.З.Бойко, Г.М.Гімельфарб, М.В.Булавицька, Л.В.Беляєва, К.Є.Скокан.

1964

Бібліографічний список дисертацій та авторефератів про Т.Г.Шевченка: (1939 - 1963) // Рад. літературознавство. - 1964. - №2. - С.149-152.

1965

Бібліографія друкованих праць О.І.Білецького / Уклад.: Л.В.Беляєва, О.І.Ліщенко // Білецький О. Зібрання праць: В 5 т. - К., 1965. - Т.1. - С.27-76.

Книги з українського літературознавства за 1963 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1965. - №11. - С.86-90.

Книги з українського літературознавства за 1964 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1965. - №12. - С.83-87.

В.І.Ленін і література: (Матеріали до бібліографії. 1961 - 1964 рр.) // Там же. - 1965. - №4. - С.24-27.

1966

Книги з українського літературознавства за 1965 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1966. - №6. - С.88-93.

1967

Книги з українського літературознавства за 1966 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1967. - №5. - С.86-91.

1968

М.Горький і питання літератури:

(Укр. видання. 1957 - 1967 рр.) // Там же. - 1968. - №3. - С. 43-48.

Книги з українського літературознавства за 1967 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1968. - №4. - С.88-90.

Слов'янська філологія на Україні (1963 - 1967): Бібліогр. [У 2 ч.] / АН УРСР. ЦНБ; Укр. ком. славистів; Уклад.: Н.Ф.Королевич, Л.В.Беляєва, Л.І.Гольденберг, Ф.К.Сарана; Відп. ред Г.Д.Вервес. - К.: Наук. думка, 1968. - (До VI Міжнар. з'їзду славистів).

Ч.1.: Мовознавство. Фольклористика. - 233 с.

Ч.2.: Літературознавство.

Вип.1.: Загальні питання слов'янського літературознавства. Українська література. - 402 с.

Вип.2.: Російська, білоруська та зарубіжні слов'янські літератури. - 578 с.

Чеська і словацька література в українському літературознавстві: (Бібліогр. покажч.) / Уклад. Л.Беляєва, Л.Гольденберг, Н.Королевич // Рад.літературознавство. - 1968. - №6. - С.83-88.

1969

Книги з українського літературознавства за 1968 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1969. - №3. - С.84-88.

1970

Книги з українського літературознавства за 1969 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1970. - №5. - С.88-91.

50-річчя Центральної наукової бібліотеки АН УРСР // Там же. - 1970. - №2. - С.94-95.

1971

Книги з українського літературознавства за 1970 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1971. - №6. - С.86-91.

Ленінський принцип партійності літератури: (Матеріали до бібліогр.) (1966-1970 рр.) // Там же. - 1971. - №3. - С.83-88.

1972

Книги з українського літературознавства за 1971 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1972. - №5. - С.87-93.

А.Ю.Кримський: Бібліогр. покажч. (1889 - 1971) / АН УРСР. ЦНБ; Уклали: Н.М.Деркач, Н.М.Ісаєва, Г.М.Мартиненко, К.І.Скокан; Відп. ред. О.Є.Засенко; Рецензенти: Є.С.Шаблювський; Л.В.Беляєва. - К.: Наук. думка, 1972. - 168 с.

Леся Українка: Бібліогр. покажч. 1884-1970 / АН УРСР. ЦНБ, Львів. наук. б-ка; Уклад.: М.В.Булавицька, М.О.Мороз; Відп. ред. М.Д.Деркач; Бібліогр. ред.: Л.В.Беляєва, К.І.Скокан. - К.: Наук. думка, 1972. - 391 с.

Проблеми єдності національного та інтернаціонального в радянській літературі: (Матеріали до бібліогр.) // Рад. літературознавство. - 1972. - №12. - С.88-91.

1974

Книги з українського літературознавства за 1972 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1974. - №7. - С.83-86.

Книги з українського літературознавства за 1973 рік: [Бібліогр. покажч.] // Там же. - 1974. - №8. - С.75-77.

Кримський А.Ю. Твори: В 5 т. Т.4. Сходознавство / Ред. О.І.Ганусець; Упоряд. та приміт.: Л.В.Беляєвої, О.О.Білявської, О.І.Ганусця, Г.І.Нікуліна. - К.: Наук. думка, 1974. - 639 с.

1975

Книги з українського літературознавства за 1974 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1975. - №4. - С.85-89.

1976

Євген Степанович Шаблювський / АН УРСР. Вступ. ст. І.І.Пільгука; Покажчик друк. праць склали: Л.В.Беляєва, Н.М.Деркач. - К.: Наук. думка, 1976. - 67 с.; портр. - (Біобібліогр. вчених УРСР).

Книги з українського літературознавства за 1975 рік: [Бібліогр. по-

кажч.] // Рад. літературознавство. - 1976. - №5. - С.80-84.

Сатирические журналы России периода революции 1905 - 1907 гг.: Каталог коллекции ЦНБ АН УССР / АН УССР. ЦНБ; Сост. и авт. вступ. ст. Е.П.Демченко; Отв. ред. Н.П.Рудь; Библиогр. ред. Л.В.Беляева. - К., 1976. - 47 с.

1977

Книги з українського літературознавства за 1976 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1977. - №7. - С.81-85.

Социалистический образ жизни и вопросы идеологической работы: Указ. лит. 1971-1976 гг. / АН УССР. ЦНБ; Редкол.: С.К.Гутянский (отв. ред.), Л.В.Беляева, Н.Н.Гончаренко. - К., 1977. - 520 с.

1978

Книги з українського літературознавства за 1977 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1978. - №8. - С.83-87.

Слов'янська філологія на Україні: Бібліогр. покажч. (1968-1976 рр.): [У 2 ч.] / АН УРСР. ЦНБ; Укр. ком. славистів; Уклад.: Л.В.Беляева, Н.М.Деркач, А.І.Невольниченко. - К., 1978. - (До VIII Міжнар. з'їзду славистів).

Ч.1.: Мовознавство. Фольклористика. - 1978. - 373 с.

В.О.Сухомлинський: Бібліогр. творів / Уклад: Г.І.Сухомлинська, О.В.Сухомлинська; Вступ. ст. В.З.Смаля; Ред.-бібліогр. Л.В.Беляева. - К.: Рад. шк., 1978. - 110 с. - (Педагог. т-во УРСР).

1979

Книги з українського літературознавства за 1978 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1979. - №10. - С.73-78.

Слов'янська філологія на Україні: (1968-1976 рр.): Бібліогр. покажч.: [У 2 ч.] / АН УРСР. ЦНБ; Укр. ком. славистів; Уклад. Л.В.Беляева, Н.М.Деркач, А.І.Невольниченко. - К., 1979. - (До VIII Міжнар. з'їзду славистів).

Ч.2. Літературознавство.

Вип. 1.: Загальні питання слов'янського літературознавства. Українська література. - 235, XI с.

Вип. 2.: Життя і творчість окремих українських письменників. - 284, X с.

Вип.3.: Російська, білоруська та зарубіжні слов'янські літератури. - 850 с.

1980

Книги з українського літературознавства за 1979 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1980. - №9. - С.79-85.

Філологічні науки на Україні: Покажч. літ. за 1978 рік / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.:Л.В.Беляева, Ю.Л.Гунченко, Н.М.Деркач; Відп. ред. Г.Д.Вервес. - К., 1980. - 448 с.

Філологічні науки на Україні: Покажч. літ. за 1979 рік / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляева, Ю.Л.Гунченко, Н.М.Деркач, А.І.Невольниченко. - К., 1980. - 407 с.

1981

Книги з українського літературознавства за 1980 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1981. - №9. - С.80-86.

Філологічні науки на Україні: Покажч. літ. за 1980 рік / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляева, Ю.Л.Гунченко, Н.М.Деркач, А.І.Невольниченко. - К., 1981. - 380 с.

Библиографические указатели: Рекомендации по составлению и оформлению / АН УССР. ЦНБ; Изд-во «Наук. думка»; Сост.: Ю.В.Альберт, Н.Н.Деркач, Н.Г.Дмитренко; Отв. ред. Л.В.Беляева. - К., 1981. - 50 с.

1982

Книги з українського літературознавства за 1981 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1982. - №10. - С.63-67.

Філологічні науки на Україні: Покажч. літ. за 1981 рік. / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляева, Ю.Л.Гунченко, Н.М.Деркач, О.М.Устіннікова. - К., 1982. - 370 с.

1983

Євген Прохорович Кирилюк / АН УРСР; Вступ. ст. В.Є.Шубравського; Бібліогр. покажч. склали: Л.В.Беляева, Ю.Л.Гунченко, Н.М.Деркач. - К.: Наук. думка, 1983. - 95 с.: портр. - (Біобібліогр. вчених УРСР).

Книги з українського літературознавства за 1982 рік: [Бібліогр. покажч.] // Рад. літературознавство. - 1983. - №10. - С.60-65.

Слов'янська філологія на Україні: (1977-1981 рр.): Бібліогр. покажч.: [У 2 ч.] / АН УРСР. ЦНБ; Укр. ком. славистів; Відп. ред. Г.Д.Вервес; Уклад.: Л.В.Беляева, Н.М.Деркач, Ю.Л.Гунченко, О.М.Устіннікова. - К., 1983. - (До IX Міжнар. з'їзду славистів).

Ч.1.: Мовознавство. Фольклористика. - 208 с.

Ч.2.: Літературознавство. - 520 с.

Філологічні науки на Україні: Покажч. літ. за 1982 рік. / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляева, Ю.Л.Гунченко, Н.М.Деркач, О.М.Устіннікова. - К., 1983. - 399 с. - (До IX Міжнар. з'їзду славистів).

1984

Книги з українського літературознавства за 1983 рік: (Бібліогр. покажч.) // Рад. літературознавство. - 1984. - №9. - С.66-71.

Наукові праці члена-кореспондента АН УРСР Л.М.Новиченка: До 70-річчя від дня народж.: [Бібліогр. покажч.]// Там же. - 1984. - №3. - С. 81-86.

Філологічні науки на Україні: Покажч. літ. за 1983 рік. / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляева, Ю.Л.Гунченко, Н.М.Деркач, О.М.Устіннікова. - К., 1984. - 374 с.

1985

Книги з українського літературознавства за 1984 рік: (Бібліогр. покажч.) // Рад. літературознавство. - 1985. - №9. - С.64-69.

Книжная выставка IX Международного съезда славистов / Л.В.Беляева, Н.И.Малолетова // IX Международный съезд славистов. Киев, сент. 1983: Науч.-информ. материа-

лы. - М.: Наука, 1985. - С.212-218.

Организация устного библиографического обзора в библиотеке научного учреждения АН УССР: Рекомендации / АН УССР. ЦНБ; Сост.: З.А.Врублевская, Н.М.Исаева; Ред. Б.В.Гохфельд; Руководитель Л.В.Беляева. - К., 1985. - 14 с.

Пропаганда библиотечно-библиографических знаний в библиотеке научного учреждения АН УССР: Рекомендации / АН УССР. ЦНБ; Сост.: З.А.Врублевская, Н.М.Исаева; Ред. М.И.Берлинская; Руководитель Л.В.Беляева. - К., 1985. - 17 с.

Філологічні науки на Україні: Показч. літ. за 1984 рік. / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляєва, Ю.Л.Гунченко, О.М.Устіннікова. - К., 1985. - 432 с.

1986

Книги з українського літературознавства за 1985 р.: [Бібліогр. показч.] // Рад. літературознавство. - 1986. - №9. - С.68 - 72.

Основні праці академіка АН УРСР М.З.Шамоти: Монографії і зб. // Там же. - 1986. - №12. - С.49-52.

Філологічні науки на Україні: Показч. літ. за 1985 рік / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляєва, Ю.Л.Гунченко, Н.М.Мислович, О.М.Устіннікова. - К., 1986. - 359 с.

1987

Книги з українського літературознавства за 1986 р.: [Бібліогр. показч.] // Рад. літературознавство. - 1987. - №9. - С.66-71.

Філологічні науки на Україні: Показч. літ. за 1986 рік / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляєва, Ю.Л.Гунченко. - К., 1987. - 318 с.

1988

Книги з українського літературознавства за 1987 р.: (Бібліогр. показч.) // Рад. літературознавство. - 1988. - №9. - С.58-64.

1989

Філологічні науки на Україні:

Показч. літ. за 1987 рік / АН УРСР. ЦНБ ім. В.І.Вернадського; Уклад.: Л.В.Беляєва, Ю.Л.Гунченко, О.М.Устіннікова. - К., 1989. - 325 с.

Т.Г.Шевченко: Бібліогр. показч. 1965-1988 / АН УРСР. ЦНБ; Уклад.: Л.В.Беляєва, Н.М.Мислович; Відп. ред. В.С.Бородін. - К., 1989. - 402 с.

1990

Джон Симмонс: Указ. славяновед. работ / АН УССР. ЦНБ им.В.И.Вернадского; АН СССР. Ин-т славяноведения и балканистики; Сост. А.Б.Свидер; Библиогр. ред. Л.В.Беляева. - К., 1990. - 46 с. - (Крупнейшие историки славян. книжной культуры).

1992

В.І.Вернадський. Громадянин. Вчений. Мислитель: Праці вченого та літ. про нього з фондів ЦНБ ім.В.І.Вернадського АН України / АН України. ЦНБ, Комісія по розробці наук. спадщини акад. В.І.Вернадського; Уклад.: С.О.Задоя, І.А.Певзнер; Відп. ред. М.І.Сенченко; Бібліогр. ред. Л.В.Беляєва. - К.: Наук. думка, 1992. - 93 с.

1994

Юрій Олексійович Меженко (1892-1969): Матеріали до бібліографії / НАН України. ЦНБ ім.В.І.Вернадського; Ін-т укр. археографії; Канад. ін-т укр. студій; Альбертський ун-т; Уклад.: Т.А.Ігнатова, Н.В.Козакова, Н.В.Стрішенець; Відп. ред. О.С.Онищенко; Бібліогр. ред. Л.В.Беляєва. - К., 1994. - 175 с. (Наук.-довідкове вид. з історії України; Вип.31).

Українська література в загальнослов'янському і світовому контексті: В 5 т. Т.5. Українська література в країнах Центральної та Південно-Східної Європи: Матеріали до бібліографії / НАН України. Ін-т літ-ри ім.Т.Г.Шевченка, ЦНБ ім.В.І.Вернадського; Редкол. тому: В.О.Захаржевська, Л.В.Беляєва (ред.-бібліогр.), П.М.Рудяков,

В.І.Шевчук. - К.: Наук. думка, 1994. - 614 с.

1996

Бургін М.С., Кузнецов В.І. Структурно-номінативний напрям у методології науки: Каталог кн. вист. / Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського; Уклад.: Л.В.Беляєва, І.Д.Войченко; Відп. ред. Н.Б.Захарова. - К., 1996. - 24 с. - (Книжкові виставки НБУВ; Вип. 1).

Гетьман Павло Скоропадський (1873-1945): Матеріали до біобібліогр. / НАН України. ЦНБ ім.В.І.Вернадського та ін.; Уклад.: Г.Шовкопляс, І.Шовкопляс; Відп. ред. О.Онищенко; Бібліогр. ред. Л.Беляєва. - К.: «Бібл. вісн.», 1996. - 54 с.

Україномовна книга. 1798-1916. Вип.1. 1798-1885 / НАН України. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського; Редкол.: Л.В.Беляєва, А.Г.Бровкін, Л.А.Дубровіна, В.Ю.Омельчук, О.С.Онищенко (гол.), П.Т.Тронько. - К.: Абрис, 1996. - 219 с. - (Нац. бібліогр. України).

1997

Ігор Костянтинович Походня / Вступ. ст. В.К. Лебедева, О.М.Суптеля; Бібліогр. показч. склали: Л.В.Беляєва, О.С.Котельчук, О.М.Лавриненко, Д.С.Пшеничникова. - К.: Наук. думка, 1997. - 202 с. - (НАН України. Біобібліограф. вчених України).